

Research Paper

Explaining the Factors Affecting the Migration of Iraq's Sports Elites

Shafiq Hassan Khazir¹, Homayoun Abbasi²

1. MSc in Sport Management, Faculty of Physical Education and Sports Sciences, Razi University, Kermanshah, Iran
2. Associate Professor in Sports Management, Faculty of Physical Education and Sports Sciences, Razi University, Kermanshah, Iran.

Received: 31 May 2024

Accepted: 4 December 2024

Abstract

Objective: This research aimed to explain the factors affecting the migration of Iraqi sports elites.

Methodology: The research method was qualitative and based on data-driven techniques. The statistical population of the current research is experts (athletes, heads of sports boards and expert professors) in elite sports. The snowball sampling method was used to conduct in-depth and semi-structured interviews. The research tool was an interview that was conducted with 16 people. The validity of the research tool (interview) was confirmed by the interviewees and then by the expert professors, and the within-subject agreement method was used to measure the reliability. According to this method, the reliability value was equal to 0.89. In order to analyze the data, the foundation data theory method and MAXQDA version 20 software were used.

Results: The findings of this research showed that the factors affecting the migration of sports elites in Iraq include economic problems, social problems, cultural problems in the society, inefficient political system, weakness in the management system, psychological factors, and solutions for the migration of sports elites. The country of Iraq includes the development of the economy of Iraq, the improvement of the social situation of the society, the development of the culture of sports, professional policymaking in sports, the improvement of the management system of Iraq and the promotion of hope and motivation among elite athletes. These categories themselves include 30 concepts and 119 factors or open codes.

Conclusion: Based on the findings of this research, macro-policies and effective measures should be taken to improve the quality of social and professional life of elite athletes, as well as managers, with financial and economic support for them. Provide the conditions for developing Iraqi sports at the elite and championship levels.

Keywords: Sports, Elites, Economic, Quality.

To cite this article:

Hassan Khazir S, Abbasi H. Explaining the Factors Affecting the Migration of Iraq's Sports Elites. *Human Resource Management in Sport*. 2025; 12(1):119-135. <https://doi.org/10.22044/shm.2024.14612.2647>

Corresponding Author: **Homayoun Abbasi**

Email: habbasi003@gmail.com

Extended Abstract

Summary

The present study aimed to explain the factors affecting the migration of elite athletes in Iraq. The research method was qualitative. In order to analyze the data, the grounded theory method and Max Quda software version 20 were used. The findings of this study showed that the factors affecting the migration of elite athletes in Iraq include economic problems, social problems, cultural problems in society, an inefficient political system, weaknesses in the management system, and psychological factors. Macro-policies should be implemented to improve the quality of social and professional life of elite athletes.

Introduction

One of the important types of elite migration in Iraq that we have witnessed in the last few years is the migration of sports elites (1). In the last decade, this migration has harmed Iraqi sports in terms of personality and human resources. Therefore, the economic and financial problems that have gripped society in Iraq have caused many elite and talented athletes to think about migrating to other countries in a better situation. Therefore, the present study seeks to identify the factors affecting the migration of Iraqi sports elites.

Methodology and Approach

The research method was qualitative and data-driven. The statistical population of the present study is experts (athletes, sports committee heads, and expert professors) in the field of elite sports. The snowball sampling method was used to conduct in-depth and semi-structured interviews. In the snowball method, the people who were interviewed were asked to introduce other people who were in a similar situation and could provide more information, and they were also interviewed. The interviews continued until the previous information was repeated. In other words, no new and fresh points and information were obtained from new interviews, meaning that the researcher reached theoretical saturation. The research tool was an interview, which was conducted with 16 people. The validity of the research tool (interview) was confirmed by the interviewees and then by expert professors, and the intra-subject agreement method was used to measure reliability, which, according to this method, the reliability value was equal to 0.89. The grounded theory method and Max Quda software version 20 were used for data analysis. The grounded theory method was used in three stages: open coding, axial coding, and selective coding. Using open coding, the content of all interviews was first implemented, and then, their open coding was carried out using the key points coding method. Then, in the axial coding stage, the codes extracted from the interviews in the previous step were rewritten in a new way to create connections between the codes. Finally, in the next stage, the axial codes extracted from the interviews were grouped, and finally, the primary and significant categories were identified.

Result and Conclusion

Based on the present study's findings, the statistical sample included six university professors, three board chairpersons, and seven athletes in Iraq, all knowledgeable about the subject and had extensive experience in this field. The findings of this study showed that the factors affecting the migration of Iraqi sports elites include economic problems, social problems, cultural problems in society, an inefficient political system, weaknesses in the management system, and psychological factors. As well as the solutions include developing the economy of Iraq, improving the social status of society, developing a culture of sports, professional policymaking in sports, improving the status of the management system in Iraq, and promoting hope and motivation among elite athletes. Finally, the consequences of the migration of Iraqi sports elites include three major categories: decline in sports, cultural-social, and economic-political. These categories include 30 concepts and 119 factors or open codes, and finally, Iraqi sports elites' migration pattern was presented.

One of the most important factors affecting the migration of athletes is the lack of financial support at home and, on the other hand, income and access to better job opportunities in destination countries. Therefore, the weakness in the economic conditions of athletes and the low salaries lead to their lack of motivation and effort to reach the championship levels and win medals. This lack of future livelihood is a factor in the migration of athletes to a country where they will not face problems continuing their lives after the championship period. On

the other hand, due to the lack of proper planning and many restrictions in this area, we are witnessing a lack of investment in this field and the absence of strong sponsors to support athletes. Therefore, through economic development in Iraqi society, we can develop the financial situation of sports clubs and athletes, effectively preventing the migration of elite athletes. Finally, based on the results of this study, it is suggested that, by considering the identified challenges, the relevant authorities and managers take serious measures to increase the financial income of elite athletes and help them create jobs in this field. It is also suggested that the authorities strengthen welfare facilities, job security, and respect for the dignity and social status of coaches and athletes to maintain the sport's elite. Finally, it is suggested that the Iraqi authorities put important strategies on the agenda in order to improve the situation of elite sports in Iraq and also to maintain the elites by appropriate planning and meeting the needs of the athletes and using their points of view, create conditions for their stay and presence in the country.

Ethical Considerations: This article is based on a master's thesis, and all ethical principles have been considered.

Funding: This study did not receive funding from funding organizations in the public, commercial, or nonprofit sectors.

Authors' Contributions: All authors of this article have actively participated from the research implementation stage to the article's writing.

Conflicts of interest: This research work had no conflicts of interest.

Acknowledgement: We are very grateful to all the professors who helped the authors judge and correct this article.

References

1. Bagheri H, Ghavam sefat M, Hasli G. Identifying and Prioritizing Factors Affecting Immigration of Elite athletes in Iran. *Human Resource Management in Sports*. 2019;6(2):257-76. <https://doi.org/10.22044/shm.2019.7698.1858> [In Persian]

تبیین عوامل موثر بر مهاجرت نخبگان ورزشی کشور عراق

شفیق حسن خضیر^۱، همایون عباسی^۲

۱. کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران.

۲. دانشیار مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران.

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۹/۱۴

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۳/۱۱

چکیده

هدف: هدف از پژوهش حاضر تبیین عوامل موثر بر مهاجرت نخبگان ورزشی کشور عراق بود.

روش‌شناسی: روش تحقیق کیفی و به تکنیک برخاسته از داده‌ها بود. جامعه آماری پژوهش حاضر صاحب نظران (ورزشکاران، روسا هیئت‌های ورزشی و اساتید متخصص) در زمینه ورزش نخبه بودند. جهت نمونه‌گیری برای انجام مصاحبه‌های عمیق و نیمه ساختار یافته از روش نمونه‌گیری گلوگه برفی استفاده شد. ابزار تحقیق مصاحبه بود که از ۱۶ نفر به عمل آمد. روایی ابزار پژوهش (مصاحبه)، توسط مصاحبه‌شوندگان و سپس اساتید متخصص، تأیید گردید و برای سنجش پایایی از روش توافق درون موضوعی استفاده شد که مطابق این روش مقدار پایایی برابر با ۰/۸۹ بود. در راستای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش نظریه داده بنیاد و نرم‌افزار مکس کیودا نسخه ۲۰ استفاده شد.

یافته‌ها: یافته‌های این پژوهش نشان داد که عوامل موثر بر مهاجرت نخبگان ورزشی کشور عراق شامل مشکلات اقتصادی، مشکلات اجتماعی، مشکلات فرهنگی در جامعه، سیستم سیاسی ناکارآمد، ضعف در سیستم مدیریتی و عوامل روانشناختی است و راهکارهای مهاجرت نخبگان ورزشی کشور عراق شامل توسعه اقتصاد کشور عراق، بهبود وضعیت اجتماعی جامعه، توسعه فرهنگ ورزش کردن، سیاست‌گذاری حرفه‌ای در ورزش، بهبود وضعیت سیستم مدیریتی کشور عراق و ترویج امید و انگیزه در بین ورزشکاران نخبه است. که این مقوله‌ها خود شامل ۳۰ مفهوم و ۱۱۹ عامل یا کد باز هستند.

نتیجه‌گیری: بر اساس یافته‌های این پژوهش نتیجه گرفته شد. باید سیاست‌گذاری‌های کلان و اقدامات موثری جهت ارتقای سطح کیفیت زندگی اجتماعی و حرفه‌ای ورزشکاران نخبه صورت پذیرد و همچنین مدیران با حمایت مالی و اقتصادی از آن‌ها شرایط را برای توسعه ورزش عراق در سطوح نخبه و قهرمانی محیا سازند.

واژه‌های کلیدی: ورزش، نخبگان، اقتصادی، کیفی.

به این مقاله این‌گونه استناد کنید:

حسن خضیر شفیق، عباسی همایون. تبیین عوامل موثر بر مهاجرت نخبگان ورزشی کشور عراق. مدیریت منابع انسانی در ورزش. ۱۴۰۳؛ ۱۲(۱):

<https://doi.org/10.22044/shm.2024.14612.2647>. ۱۳۵-۱۱۹

نویسنده مسئول: همایون عباسی

Email: habbasi003@gmail.com

مقدمه

در سال‌های اخیر، ورزش در بسیاری از کشورها علاوه بر اینکه امری فردی و موثر در سلامت جسم و روح تلقی می‌شود، در امور اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و مخصوصاً اقتصادی جایگاه کلیدی یافته است (۱). ورزش عرصه‌های مختلف زندگی بشر را تحت تأثیر قرار داده است و به‌عنوان یک سرمایه عظیم انسانی و جوه متفاوتی به خود گرفته است. ورزش علاوه بر اینکه از نظر انسانی و اقتصادی سرمایه است، می‌تواند در عرصه‌های فرهنگی، سیاسی، تربیتی و اجتماعی نیز سرمایه‌ساز باشد (۲). در دوره اخیر اعتقاد بر این است که ورزش می‌تواند به شکل‌گیری روان سالم و رشد ذهنی فرد کمک کند و اثر قابل توجهی در تخریب چارچوب‌های فرهنگی و جنسیتی داشته باشد (۳)؛ لذا توسعه ورزش باید جایگاهی از سیاست‌های عمومی دولت‌ها را به خود اختصاص دهد. در ورزش می‌توان با تأکید بر کار تیمی، هماهنگی و رهبری به اهداف اجتماعی دست یافت (۴). ورزش مانند هر نهاد اجتماعی، به بدنه جامعه متصل است و از طریق روابط اجتماعی در جامعه پدیدار می‌شود و افکار و رفتارهای جامعه را تحت تأثیر قرار می‌دهد؛ بنابراین، فرهنگ که شامل تمام ارزش‌های منتقل‌شده از گذشته به امروز است، شامل ورزش نیز می‌شود (۵). از طرفی یکی از راه‌های توسعه ورزش در جامعه توجه به حوزه ورزش قهرمانی و نخبه است. موقعیت ورزش در کشورهای آسیایی به ویژه ورزش قهرمانی، به عنوان یکی از نهادهای اساسی گسترش ورزش نزد اقشار مردم و جامعه بین‌المللی بوده و ابزاری برای تحقق هدف‌های راهبردی، تحکیم هویت ملی و افزایش روحیه نشاط و شادمانی محسوب می‌شود. امروزه ورزش قهرمانی از یک مقوله صرف رویداد ورزشی خارج شده و به عنوان ابزار رقابتی توسط کشورها استفاده می‌شود (۶). بهبود وضعیت ورزش قهرمانی و نخبه باعث مطرح‌شدن نام ملت‌های پیروز در سطح بین‌الملل می‌شود. سرفرازی و افتخار ملی، از عوامل روحیه‌آفرین در میان ملت‌ها هستند؛ از این‌رو، دستاوردها و پیامدهای توسعه ورزش ملی دامنه گسترده‌ای دارد و موجب رونق اقتصادی و شکوفایی اجتماعی می‌شود (۷). از این‌رو، ورزش به یک موضوع اساسی و مهم در بین افراد جامعه تبدیل شده است و وجود ورزشکاران حرفه‌ای در سطوح مختلف رویدادهای ورزشی اهمیت آن را دوچندان کرده است؛ از طرفی به دلیل نبود برنامه‌ریزی مناسب و بلندمدت ورزشکاران اغلب برای رسیدن به خواسته‌های خود و جهت در اوج ماندن زندگی حرفه‌ای‌شان به فکر مهاجرت به سایر کشورها هستند؛ لذا یکی از مهمترین موضوعات اجتماعی که آثار اقتصادی و فرهنگی بر کشورها دارد، پدیده مهاجرت است. مهاجرت به‌عنوان پدیده‌ای جمعیتی، مورد توجه رشته‌های علوم انسانی و اجتماعی است، نظریات مختلفی در باب مهاجرت بیان شده‌است. به‌خصوص با افزایش روند مهاجرت و تعداد مهاجران پس از جنگ جهانی دوم، این پدیده بیش از پیش موردتوجه نظریه‌پردازان علوم انسانی و اجتماعی قرار گرفت (۸). به‌طور کلی مهاجرت واژه‌ای است که برای انواع حرکات جمعیتی بین قلمروها به کار برده می‌شود. مهاجرت می‌تواند به‌عنوان یک ابزار سیاستی به منظور هدایت سرمایه انسانی به سطح اجتماعی بهینه سرمایه‌گذاری مورد استفاده قرار گیرد. مهاجرت افراد با تحصیلات بالا از کشورهای درحال توسعه، تأثیری بر کل سرمایه‌گذاری انسانی در این کشورها دارد (۹). یکی از انواع مهم مهاجرت نخبگان در کشور عراق که در چند سال اخیر شاهد آن بودند مهاجرت نخبگان ورزشی است. هرگاه اسم مهاجرت نخبگان به میان می‌آید، بیشتر نخبگان علمی در ذهن تداعی می‌شود؛ درحالی که مهاجرت نخبگان ورزشی که نماد یک ملت در مجامع بین‌المللی هستند، به همان اندازه می‌تواند دارای اهمیت و اثرات سوء بر کشور باشد. نخبگان ورزشی از سرمایه‌های هر کشور محسوب می‌شوند که پیشرفت‌هایی در زمینه‌های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی برای آن جامعه را رقم می‌زنند (۱۰). علی‌رغم افزایش جهانی شدن ورزش که به شدت به جابجایی ورزشکاران متکی است، شواهد محدودی در مورد چالش‌ها و پیامدهای مهاجرت ورزشکاران به دلیل پیشرفت و فرصت‌های شغلی، ورزشی، تحصیلی یا شخصی وجود دارد (۱۱). مهاجرت ورزشی اصطلاحی است که برای مهاجرت ورزشکاران و یا مربیان ورزشی به کار می‌رود. بسیاری از ورزشکاران و یا مربیان ورزشی برای ادامه کار حرفه‌ای خود اقدام به مهاجرت به کشورهای دیگر می‌کنند، در عین حال بسیاری از کشورها در جهت رفع نیاز خود به مربیان ورزشی و یا ورزشکارانی که در امر توسعه و بهبود رشته ورزشی خاص اقدام به استخدام افراد خارجی می‌نمایند. این پدیده اجتماعی بر اثر عوامل مختلف ایجاد و گسترش یافته است و پیامدهای مثبت و منفی در پی دارد. در دهه اخیر این نوع مهاجرت، از نظر شخصیتی و همچنین منابع انسانی به ورزش کشور عراق لطمه وارد کرده است. در واقع این نوع رفتن‌ها یک بحران بزرگ برای

ورزش کشور عراق شده است، بحرانی که احتمال وسیع تر شدن آن هم وجود دارد. از دست دادن نخبگان ورزشی چند سالی است که زنگ خطر را برای ورزش در جوامع مختلف به صدا درآورده است (۲). در رابطه با بررسی پیشینه در تحقیق حاضر می توان به نتایج تحقیق رشیدی (۲۰۲۲) اشاره کرد. ایشان در تحقیقی با عنوان شناخت متغیرهای چندگانه موثر بر مهاجرت نخبگان کشور به این نتیجه رسیدند که در یک نگاه کلی دلایل نخبگان برای مهاجرت را می توان به گروه های مدیریتی، اقتصادی، اجتماعی- فرهنگی و آموزشی- پژوهشی تقسیم کرد (۱۲). شریعت نژاد و همکاران (۲۰۲۲)، در پژوهش شناسایی عوامل پیشایندی و پسایندی مهاجرت سرمایه های انسانی در ورزش نشان دادند که شرایط کاری و شغلی مناسب در موقعیت های کاری بعد از مهاجرت، انتظار فرصت رشد، پیشرفت و تعالی بیشتر و حقوق و دستمزد بالاتر در موقعیت های رقیب، به عنوان عوامل پیشایندی و تضعیف جایگاه ورزش ملی و تقویت کشورهای رقیب، افول ورزش قهرمانی در عرصه جهانی و بین المللی و الگوپذیری منفی نوجوانان و نونهالان ورزشکار از مهمترین پسایندهای مهاجرت سرمایه های انسانی در ورزش بودند (۱۳). حسینی و همکاران (۲۰۲۰)، تحقیقی را با عنوان شناسایی عوامل مؤثر بر مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه ایران انجام دادند. نتایج این تحقیق نشان داد، به ترتیب عوامل مدیریتی، اجتماعی، سیاسی، روان شناختی، فرهنگی و اقتصادی مهم ترین دلایل مهاجرت سرمایه های انسانی ورزش کشور هستند (۲). مارکس^۱ و همکاران (۲۰۲۲) در پژوهشی با عنوان دور شدن تجربیات مهاجرت درون ملی بازیکنان فوتسال مردان نخبه برزیلی در دوران جوانی به بررسی تجارب مهاجرت درون کشوری ۱۳ بازیکن فوتسال مرد نخبه برزیلی در دوران جوانی پرداختند. نتایج نشان داد، تمایل بازیکنان به مهاجرت توسط عادت و توهم خانواده هایشان در ارتباط با فوتسال شکل گرفته است. اگر باشگاه ها از ورزشکاران جوان مهاجر حمایت مؤثرتری می کردند، می توان از برخی مسائل گزارش شده اجتناب کرد (۱۴). لنارتوویچ و سیوک^۲ (۲۰۲۱) در پژوهشی انگیزه های مهاجرت کاری ورزشکاران نخبه خارجی به باشگاه های تنیس روی میز لهستان را مورد بررسی قرار دادند. نتایج نشان داد، برای برخی از پاسخ دهندگان، معیار تعیین کننده سطح بالای لیگ تنیس روی میز لهستان بود که فقط کمی از لیگ های فرانسه و آلمان عقب تر بود. برای دیگران، شرایط مالی خوب ارائه شده توسط باشگاه های لهستانی و امکان بهبود شرایط زندگی از اهمیت اساسی برخوردار بود (۱۵). روخو^۳ و همکاران (۲۰۲۱) تحقیقی را با عنوان به برزیل خوش آمدید: تحلیلی از مهاجرت بازیکنان خارجی به بسکتبال برزیل انجام دادند. یافته های این مطالعه نشان داد، الگوی مهاجرت خارجی ها به بسکتبال برزیل عمدتاً قاره ای است و دلیل مهاجرت آن ها این است که در کشور مبدأ به طور خاص آمریکا که مادر بسیاری از ورزش ها است، بیشترین ظرفیت در آن رشته وجود دارد و این دلیلی بر مهاجرت است (۱۶).

با اقتباس از آنچه که ذکر شد، مهاجرت نخبگان تنها معطوف به نخبگان علمی، ادبی، هنری و غیره نیست، بلکه این پدیده دامن گیر ورزشکاران نیز شده است؛ کما اینکه مهاجرت نخبگان ورزشی به مراتب پیامدهای منفی بیشتری نسبت به مهاجرت سایر نخبگان حوزه های مختلف دارد؛ چرا که مهاجرت نخبگان ورزشی نه تنها از بعد ورزشی و منابع انسانی به کشور ضرر وارد کرده است، بلکه از نظر شخصیتی در جامعه بین الملل کشور را به سمت انزوا سوق داده است. در سال های اخیر کشور عراق شاهد مهاجرت ورزشکاران صاحب نام و توانای خود در رشته های مختلف ورزشی به خارج از کشور بوده است که این موضوع سبب تضعیف ورزش این کشور شده است. از طرفی مسئله مهاجرت نخبگان ورزشی یک مسئله چند بعدی است که از ابعاد سیاسی، فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی، روانی و در نهایت جمعیتی می توان به آن توجه کرد. در عین حال پدیده مهاجرت نخبگان ورزشی به طور عام از حادترین مسائل و مشکلات کشورهای در حال توسعه به ویژه عراق است که نیازمند نگاه جدی دولت مردان، سیاست گذاران، سازمان ها و مدیران ورزشی و حتی پژوهشگران ورزشی است؛ بنابراین در کشور عراق مشکلات اقتصادی و مالی که گریبان گیر جامعه شده است، باعث شده بسیاری از ورزشکاران نخبه و با استعداد به فکر مهاجرت به سایر کشورهایی که در وضعیت بهتری هستند باشند؛ لذا تحقیق حاضر درصدد است تا با شناسایی عوامل موثر بر مهاجرت نخبگان ورزشی کشور عراق و ارائه راهکارهای مناسب به حفظ و نگهداری این نخبگان کمک نماید.

1. Marques
2. Lenartowicz and Ciok
3. Rojo

روش‌شناسی

در این پژوهش از روش تحقیق کیفی (شیوه نظریه داده بنیاد) برای گردآوری داده‌ها استفاده شد. جامعه آماری پژوهش حاضر صاحب‌نظران (ورزشکاران، روسا هیئت‌های ورزشی و اساتید متخصص) کشور عراق در زمینه ورزش نخبگان می‌باشند. روش نمونه‌گیری هدفمند و گلوله برفی بود. با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند، چندین نفر از خبرگان شناسایی و مورد مصاحبه قرار گرفتند و در روش گلوله برفی از افرادی که مورد مصاحبه قرار گرفته بودند خواسته شد، سایر افرادی را که در وضعیت مشابهی هستند و می‌توانند اطلاعات بیشتری ارائه بدهند، معرفی کنند و از آن‌ها نیز مصاحبه به عمل آمد. مصاحبه‌ها آنقدر ادامه یافت تا به تکرار اطلاعات قبلی برسد. به عبارتی از مصاحبه‌های جدید، نکته و اطلاعات جدید و تازه‌ای به دست نیاید؛ یعنی محقق به اشباع نظری برسد. در این پژوهش نیز از ۱۶ نفر مصاحبه به عمل آمد و از مصاحبه ۱۳ به بعد تکرار در داده‌های دریافتی مشاهده و در مصاحبه ۱۵ به اشباع رسید. برای اجرای پژوهش، پس از طراحی سوالات کلی و تدوین پروتکل مصاحبه، مصاحبه‌های عمیق و نیمه ساختارمند با صاحب‌نظران انجام پذیرفت. مصاحبه‌ها به صورت نیمه ساختار یافته با مشارکت‌کنندگان با هماهنگی و تعیین وقت قبلی انجام شد. پس از پایان هر مصاحبه، مصاحبه‌ها به صورت کامل بر روی کاغذ پیاده‌سازی و اقدام به کدگذاری اولیه داده‌ها شد و مفاهیم اولیه استخراج شدند. هم‌زمان با انجام مصاحبه‌ها اقدام به مطالعه عمیق‌تر مبانی نظری و تحقیقات پیشین گردید، سپس از ترکیب مفاهیم گذشته، تجربیات پژوهشگر و نظرات صاحب‌نظران به مراحل بعدی تجزیه و تحلیل داده‌ها اقدام گردید. روایی یافته‌های پژوهش (مصاحبه‌ها) توسط مصاحبه‌شوندگان و سپس به وسیله در جریان قرار دادن اساتید در روند مصاحبه‌ها و نحوه کدگذاری و تجزیه و تحلیل داده‌ها و همچنین استفاده از نقطه نظرات اساتید در اصلاح موارد لازم مورد تایید قرار گرفت. علاوه بر این در پژوهش حاضر، از روش توافق درون موضوعی برای محاسبه پایایی مصاحبه‌های انجام گرفته استفاده شده‌است. برای محاسبه پایایی مصاحبه با روش توافق درون موضوعی دو کدگذار (ارزیاب)، از یک دانشجوی مقطع دکتری آمار درخواست شد تا به عنوان همکار پژوهش (کدگذار) در پژوهش مشارکت کند، آموزش‌ها و روش‌های لازم جهت کدگذاری مصاحبه‌ها به ایشان انتقال داده شد. در هر کدام از مصاحبه‌ها، کدهایی که در نظر دو نفر هم مشابه هستند، با عنوان «توافق» و کدهای غیر مشابه با عنوان «عدم توافق» مشخص می‌شوند. سپس محقق به همراه این همکار پژوهش، تعداد سه مصاحبه را کدگذاری کرده و درصد توافق درون موضوعی که به عنوان شاخص پایایی تحلیل به کار می‌رود با استفاده از فرمول زیر محاسبه شد (۱) که مطابق این فرمول مقدار پایایی برابر با ۰/۸۹ بود.

$$\text{درصد توافق} = \frac{\text{تعداد توافقات} * 2}{\text{تعداد کل کدها}} * 100\%$$

جدول ۱. محاسبه پایایی پژوهش

Table 1. Reliability calculation of the research

ردیف	شماره مصاحبه	تعداد کل داده‌ها	تعداد توافقات	تعداد عدم توافقات	پایایی باز آزمون (درصد)
۱	۲	۳۸	۱۷	۹	۸۹
۲	۵	۲۸	۱۳	۱۳	۹۲
۳	۱۱	۲۶	۱۱	۱۰	۸۴
	کل	۹۲	۴۱	۳۲	۸۹

بر اساس جدول شماره ۱ پایایی مصاحبه‌ها نیز مورد تایید واقع شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش نظریه داده بنیاد طی سه مرحله کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری گزینشی استفاده شد. با استفاده از کدگذاری باز ابتدا محتوای همه مصاحبه‌ها پیاده سازی شد و سپس، کدگذاری باز آن‌ها به روش کدگذاری نکات کلیدی انجام شد؛ بدین ترتیب که داده‌های جمع‌آوری شده در مصاحبه‌ها به

صورت مکتوب روی کاغذ درج شدند و سپس، با تجزیه و تحلیل خط به خط و پاراگراف به پاراگراف نوشته‌های موجود، کدهای باز ایجاد شدند. در مجموع از تجزیه و تحلیل ۱۶ مصاحبه، ۱۱۹ کد باز استخراج شد. سپس در مرحله کدگذاری محوری، کدهای استخراج شده از مصاحبه‌ها در گام قبلی، به روشی جدید و با هدف ایجاد ارتباط میان کدها بازنویسی شدند. کدگذاری محوری به ایجاد گروه‌ها و مقوله‌ها منجر می‌شود. تمامی کدهای مشابه در گروه خاص خود قرار گرفتند، در این فرایند ممکن بود که چندین کد باز با عنوان یک کد محوری کدگذاری شوند. ۱۱۹ کد باز استخراجی به ۳۰ کد محوری تبدیل شدند. در نهایت، در مرحله بعدی فرایند کدگذاری محوری و با استناد به تحلیل عوامل به دست آمده و فرایند کدگذاری باز و محوری انجام شده، فرایند کدگذاری گزینشی انجام شد که در این مرحله کدهای محوری مستخرج از مصاحبه‌ها گروه‌بندی شدند و در نهایت مقوله‌های اصلی و عمده شناسایی شدند و مدل نهایی با استفاده از نرم‌افزار مکس کیودا طراحی گردید.

یافته‌ها

یافته‌های توصیفی نمونه آماری در جدول شماره ۲ ارائه شده است.

جدول ۲. ویژگی‌های جمعیت شناختی مصاحبه‌شوندگان

Table 2. Demographic characteristics of interviewees

متغیر	فراوانی	درصد فراوانی
جنسیت	مرد	۸۷/۵
	زن	۱۲/۵
سمت	عضو هیئت علمی	۳۷/۵
	رئیس و دبیر هیات فوتبال	۱۸/۷۵
سن	ورزشکار	۴۳/۷۵
	کمتر از ۳۰ سال	۳۱/۲۵
	۳۱ تا ۴۰ سال	۳۷/۵
تحصیلات	بیشتر از ۴۰ سال	۳۱/۲۵
	کارشناسی ارشد	۳۱/۲۵
	دانشجوی دکتری	۳۱/۲۵
سابقه کار	دکتری تخصصی	۳۷/۵
	۱ تا ۵ سال	۳۷/۵
	۶ تا ۱۰ سال	۲۵
	بیشتر از ۱۰ سال	۳۷/۵

بر مبنای یافته‌های جدول فوق تعداد مشارکت‌کنندگان شامل ۶ نفر استاد دانشگاه، ۳ نفر رئیس هیات و ۷ نفر ورزشکار در کشور عراق بودند که همگی دارای تسلط بر موضوع بودند و در این زمینه صاحب نظر و دارای سابقه کاری بالا در این حیطه بودند. در ادامه به بررسی یافته‌های استنباطی (کدبندی مصاحبه‌ها) پرداخته شده است.

جدول ۳. عوامل موثر بر مهاجرت نخبگان ورزشی کشور عراق

Table 3. Factors affecting the migration of sports elites in Iraq

کدگذاری گزینشی	کدگذاری محوری (مفاهیم)	کدگذاری باز (داده‌های خام)
مشکلات اقتصادی	وضعیت بهتر کشورهای مقصد	وضعیت مالی بهتر کشورهای مقصد
		داشتن درآمد بیشتر در سایر کشورها
		بهبود وضعیت رفاهی در کشورهای دیگر
		شکاف اقتصادی چشم‌گیر با کشورهای پیشرفته
		شرایط بهتر فدراسیون‌های ورزشی در کشور مقصد

کدگذاری گزینشی	کدگذاری محوری (مفاهیم)	کدگذاری باز (داده های خام)
	مشکلات مالی در جامعه	کمبود زیرساخت های ورزشی مختص ورزشکاران نخبه کمبود بودجه ورزشی در برخی از رشته های ورزشی نبود امنیت شغلی روند کند رشد اقتصادی عدم تامین مالی ورزشکاران نخبه پایین بودن حقوق های دریافتی عدم حمایت اسپانسرهای مالی از ورزشکاران
مشکلات اجتماعی	نداشتن جایگاه اجتماعی مناسب در جامعه	کیفیت زندگی و رفاه اجتماعی پایین نبود جایگاه اجتماعی مناسب برای ورزشکاران رعایت شان و منزلت اجتماعی در کشورهای مقصد مهاجرت عدم آشنایی ورزشکاران پایه با ورزشکاران نخبه
	تبعیض جنسیتی	بی عدالتی در ورزش کشور عراق تبعیض جنسیتی در برخی رشته ها توجه کم به حقوق زنان و محدودیت اجتماعی آنان در جامعه توجه بیشتر کشورهای توسعه یافته به ورزش زنان
مشکلات فرهنگی در جامعه	انتقادهای غیر سازنده	ورود افراد و رسانه های غیرمتخصص به ورزش توجه به مسائل غیر تخصصی و حاشیه ای انتقادهای غیر سازنده از ورزشکاران نخبه عدم آشنایی ورزشکاران با فلسفه ورزش تفکرات و باورهای غلط در رابطه با کسب نتیجه از جانب ورزشکاران عدم آگاهی مسئولان نسبت به مشکلات ورزشکاران نخبه
سیستم سیاسی ناکارآمد	دخالت سیاست در ورزش	سیاست گذاری های غلط در ورزش نخبگان قرار نداشتن ورزش نخبه در اولویت فدراسیون های ورزشی عدم سلامت فضای سیاسی کشور عراق نبود فضای برای انتقاد از مشکلات موجود عدم آشنایی مسئولان با پرورش ورزشکاران نخبه محدودیت آزادی های فردی و اجتماعی
ضعف در سیستم مدیریتی	عملی نشدن وعده های مدیران و مسئولان	توجه مدیران به رشته های خاص عدم اجرا شدن وعده های داده شده از جانب مسئولان مربوطه کمبود مدیران و مربیان متخصص در زمینه ورزش نخبه عدم نظارت کافی بر مشکلات و چالش های ورزشکاران نظام مدیریتی ناکارآمد در سطوح فوقانی مدیریت ورزش کشور عراق
	عدم شایسته گزینی در سطوح بالا	عدم حضور مدیران لایق در باشگاه های ورزشی کمبود شایسته سالاری در سازمان ها و فدراسیون های ورزشی ورزشی نبودن مدیران بی کیفیتی و ناکارآمدی نظام مدیریتی عدم حمایت از ورزشکاران باننشسته نامیدی نسبت به آینده در کشور عراق نادیده گرفتن زحمات ورزشکاران نخبه احساس پوچی و سرخوردگی بعد از دوران قهرمانی عدم توجه به وضعیت ورزشکاران شکست خورده کمرنگ شدن محبوبیت بعد از ماندن از میادین دیدن ناعدالتی از جانب مسئولان و مدیران کمبود روانشناس برای رسیدگی به مسائل روحی و روانی
عوامل روانشناختی	نامیدی نسبت به آینده ورزش قهرمانی	
	بروز مشکلات روانی	

در ادامه به بررسی کدگذاری گزینشی بخش راهکارها پرداخته شده است.

جدول ۴. راهکارهای موثر بر مهاجرت نخبگان ورزشی کشور عراق

Table 4. Solutions effective on the migration of sports elites in Iraq

کدگذاری گزینشی	کدگذاری محوری (مفاهیم)	کدگذاری باز (داده های خام)
توسعه اقتصاد کشور عراق	بهبود وضعیت اقتصادی جامعه عراق	توسعه وضعیت مالی باشگاهها بهبود شرایط درآمدزایی ورزشکاران توسعه وضعیت رفاهی ورزشکاران نخبه بهبود شرایط اقتصادی جامعه
	بهبود وضعیت مالی ورزشکاران	توسعه زیرساختها و امکانات ورزشی مخصوص ورزشکاران نخبه توزیع عادلانه بودجه رشته‌های ورزشی مختلف ایجاد امنیت شغلی برای ورزشکاران قهرمان بهبود وضعیت مالی ورزشکاران نخبه
بهبود وضعیت اجتماعی جامعه	بهبود جایگاه اجتماعی ورزشکاران نخبه	ایجاد شرایطی برای حضور سرمایه‌گذاران در ورزش قهرمانی بهبود کیفیت زندگی در جامعه ایجاد شرایط برای توسعه جایگاه اجتماعی ورزشکاران بکارگیری برنامه‌هایی برای شناساندن ورزشکاران نخبه به جامعه
	ایجاد عدالت و برابری در ورزش	ایجاد عدالت در ورزش بطرف کردن دیدگاه‌های غلط نسبت به حضور بانوان در رشته‌های ورزشی مختلف ایجاد شرایطی مناسب برای حضور ورزشکاران در جامعه حضور رسانه‌های حرفه‌ای برای پوشش مناسب مسابقات توجه به مسائل مهم و پر اهمیت برای توسعه استعدادها گرفتن بازخورد از ورزشکاران برای رفع مشکلات آنها
توسعه فرهنگ ورزش کردن	پوشش مناسب از مشکلات ورزشکاران	آشنایی افراد جامعه با فواید ورزش کردن تشویق ورزشکاران نخبه حتی در شرایطی که شکست خورده‌اند بکارگیری برنامه‌ای کاربردی برای رفع مشکلات پیش روی ورزشکاران نخبه
	شناخت فلسفه ورزش در جامعه	ثبات سیاسی در کشور عراق قرار دادن ورزش در برنامه‌های اصلی فدراسیون‌ها بهبود روابط سیاسی کارآمد ایجاد شرایطی برای انتقادهای سازنده بکارگیری مسئولان ورزشی در سطوح بالا بهبود وضعیت آزادی‌های فردی و اجتماعی
سیاست‌گذاری حرفه‌ای در ورزش	سیاست مناسب در ورزش	دیدگاهی یکسان نسبت به رشته‌های ورزشی مختلف پایبند بودن نسبت به وعده‌های داده شده به ورزشکاران نخبه افزایش مدیران باتجربه و متخصص در ورزش نخبه کشور عراق داشتن یک سیستم مدیریتی قوی بکارگیری مدیران شایسته در اجرای امور شایسته سالاری در سازمان‌ها و فدراسیون‌های ورزشی استفاده از مدیران متخصص در زمینه ورزش نخبه برنامه‌ریزی راهبردی برای بهبود وضعیت سیستم مدیریت کشور عراق
	فضایی مناسب برای ارائه نظرات ورزشکاران	حمایت همه جانبه از ورزشکاران بازنشسته القای حس امید و انگیزه در بین ورزشکاران توجه به زحمات ورزشکاران قهرمان تیم ملی ایجاد شرایطی مناسب برای استفاده کردن از ورزشکاران حرفه‌ای در سطوح پایه قرار گرفتن در کنار ورزشکاران شکست خورده برای ایجاد امید ترویج عدالت و برابری در بین ورزشکاران رشته‌های مختلف استفاده کردن از روان‌شناسان حرفه‌ای در کنار ورزشکاران نخبه برای توسعه وضعیت روانی آنها
بهبود وضعیت سیستم مدیریتی کشور عراق	توسعه سیستم مدیریتی کشور عراق	
توسعه شایسته‌سالاری در سطوح بالا	توسعه شایسته‌سالاری در سطوح بالا	
ترویج امید و انگیزه در بین ورزشکاران نخبه	توجه به زحمات ورزشکاران نخبه	
	حضور روان‌شناسان در کنار ورزشکاران نخبه	

در نهایت به بررسی کدگذاری گزینشی بخش پیامدها پرداخته شده است.

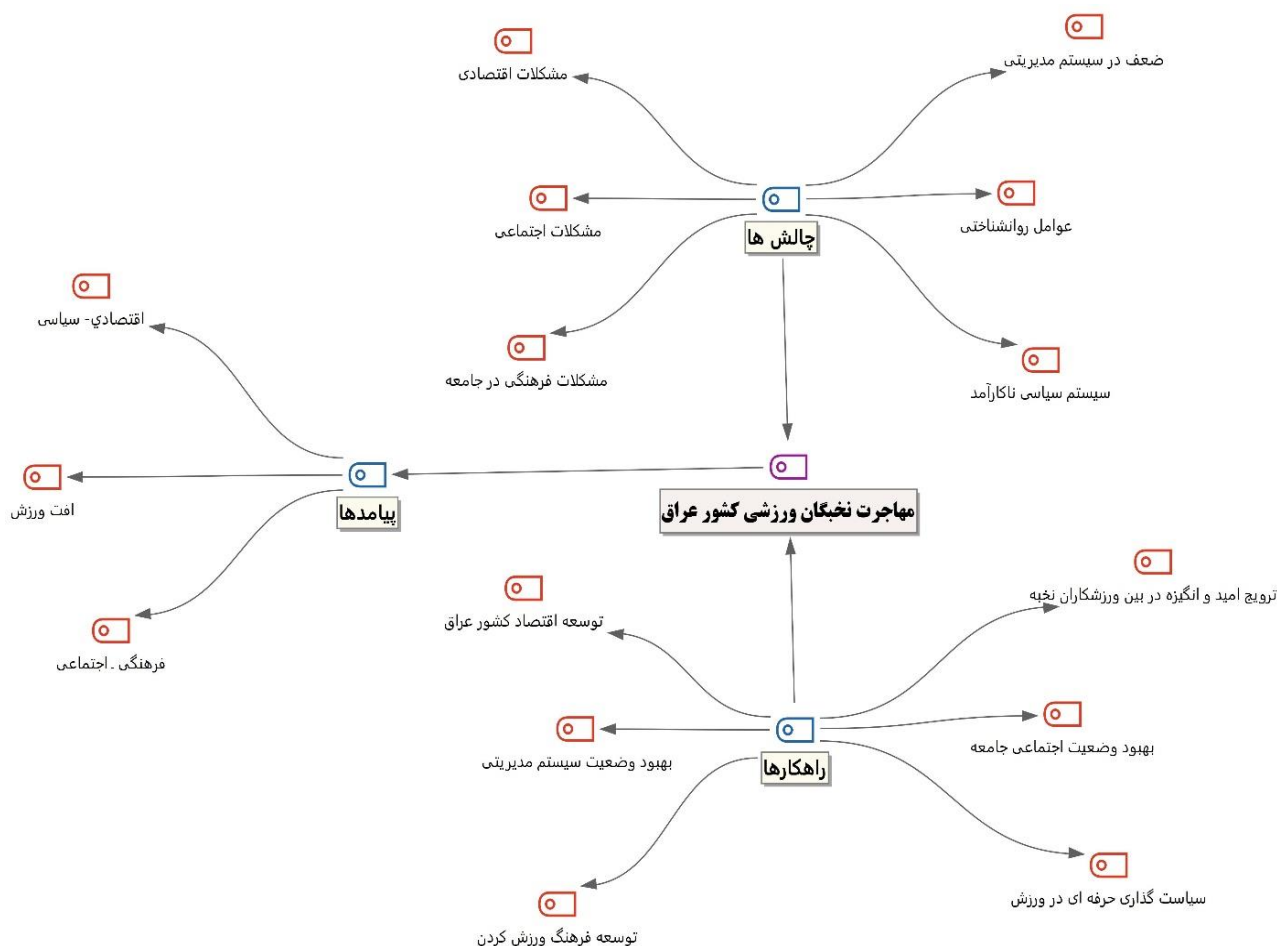
جدول ۵. پیامدهای مهاجرت نخبگان ورزشی کشور عراق

Table 5. Consequences of emigration of sports elites in Iraq

کدگذاری گزینشی	کدگذاری محوری (مفاهیم)	کدگذاری باز (داده های خام)
افت ورزش	تضعیف وضعیت ورزش قهرمانی	تضعیف قدرت ورزش ملی کاهش محبوبیت ورزشکاران نخبه در جامعه ایجاد نارضایتی عمومی از این قشر القای احساس ناامیدی تضعیف ورزش قهرمانی
	کاهش کیفی و کمی ورزشکاران	ناکارآمدی نظام ورزشی کشور عراق کاهش مدال آوری و توان رقابت پذیری ورزش کشور در عرصه بین المللی افت کیفی و کمی ورزشکاران کاهش کیفیت فنی تیم های ملی و لیگ های داخلی افزایش شکاف ورزش کشور عراق با کشورهای توسعه یافته
فرهنگی - اجتماعی	کمیود الگوی ورزشی	خلا قهرمانان ورزشی در کشور عراق کمیود ورزشکار حرفه ای برای آماتورها نداشتن الگوی ورزشی مناسب برای جوانان این کشور خدشه دار شدن هویت ملی و غرور ملی در بین عموم مردم کاهش احساس تعلق به جامعه افول پرستیژ ملی عدم انگیزه دیگر جوانان جامعه به ورزش سرخوردگی اجتماعی
اقتصادی - سیاسی	مشکلات سیاسی	القای ناکارآمدی نظام سیاسی و مدیریتی کشور عراق تضعیف جایگاه سیاسی تحریم فدراسیون های مربوطه تخریب اعتبار و وجهه کشور در عرصه بین الملل هدررفت منابع مالی کاهش سرمایه انسانی لازم برای رشد و توسعه در آینده کاهش سرمایه گذاری بخش خصوصی در عرصه ورزش به دلیل نبود نخبگان تضعیف سرمایه زنتیکی ورزش کشور عراق هدر رفتن هزینه های آموزش و سایر هزینه ها از دست دادن فرصت های شغلی
	از دست دادن منابع مالی و انسانی	

یافته های این پژوهش نشان داد که بر اساس نتایج جدول شماره ۳ عوامل موثر بر مهاجرت نخبگان ورزشی کشور عراق شامل مشکلات اقتصادی، مشکلات اجتماعی، مشکلات فرهنگی در جامعه، سیستم سیاسی ناکارآمد، ضعف در سیستم مدیریتی و عوامل روانشناختی بودند. بر اساس نتایج جدول شماره ۴ راهکارها شامل توسعه اقتصاد کشور عراق، بهبود وضعیت اجتماعی جامعه، توسعه فرهنگ ورزش کردن، سیاست گذاری حرفه ای در ورزش، بهبود وضعیت سیستم مدیریتی کشور عراق و ترویج امید و انگیزه در بین ورزشکاران نخبه است و در نهایت بر اساس نتایج جدول شماره ۵ پیامدهای مهاجرت نخبگان ورزشی کشور عراق شامل ۳ مقوله عمده افت ورزش، فرهنگی - اجتماعی و اقتصادی - سیاسی است. این مقوله ها خود شامل ۳۰ مفهوم و ۱۱۹ عامل یا کد باز هستند و در نهایت الگوی مهاجرت نخبگان ورزشی کشور عراق به شکل شماره ۱ است.

شکل ۱. الگوی مهاجرت نخبگان ورزشی کشور عراق

Figure 1. The migration pattern of Iraq's sports elites

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف تبیین عوامل موثر بر مهاجرت نخبگان ورزشی کشور عراق و ارائه راهکارها انجام گرفت. در رابطه با شناسایی چالش‌های و ارائه راهکارهای مهاجرت نخبگان ورزشی کشور عراق ۱۲ مقوله اصلی شناسایی شد که مورد بررسی و بحث قرار خواهند گرفت و در ادامه پیامدهای این موضوع که شامل ۳ مقوله مهم بود مورد بحث قرار خواهد گرفت. ابتدا به بررسی چالش‌های شناسایی شده و ارائه راهکارهای مقابله با هر کدام از این چالش‌ها پرداخته شده است. با توجه به یافته‌های این پژوهش یکی از عوامل مهاجرت نخبگان ورزشی کشور عراق مشکلات اقتصادی - اجتماعی است که در ادامه به بررسی آن‌ها پرداخته می‌شود؛ همچنین راهکارهای مقابله با آن‌ها نیز ارائه شده است.

امروزه یکی از مهمترین موضوعات اجتماعی که آثار اقتصادی و فرهنگی بر کشورها دارد، پدیده مهاجرت است. مهاجرت به‌عنوان پدیده‌ای جمعیتی، مورد توجه رشته‌های علوم انسانی و اجتماعی است (۱۷). در رابطه با عوامل اقتصادی مؤثر بر مهاجرت ورزشکاران نخبه در کشور عراق می‌توان گفت که از مهمترین عوامل مؤثر در مهاجرت ورزشکاران عدم حمایت مالی داخل و از طرفی درآمد و دسترسی به فرصت‌های شغلی بهتر در کشورهای مقصد مهاجرت است؛ لذا ضعف در شرایط اقتصادی ورزشکاران و همچنین سطح پایین حقوق‌ها منجر به بی‌انگیزگی و عدم تلاش آن‌ها برای رسیدن به سطوح قهرمانی و کسب مدال می‌شود. همین عدم تأمین زندگی در آینده عاملی است برای مهاجرت ورزشکار به کشوری که بعد از دوران قهرمانی برای ادامه زندگی به مشکل برخورد. از طرفی به دلیل نبود برنامه‌ریزی مناسب و محدودیت‌های زیادی که در این حوزه وجود دارد، عدم سرمایه‌گذاری در این زمینه و عدم حضور حامیان قوی برای حمایت از ورزشکاران

مشهود خواهد بود. عدم پرداخت پاداش‌های مصوب و وعده داده شده از سوی نهادهای مختلف به ورزشکاران مدال‌آور و تصور بی‌ارزش بودن و نادیده گرفتن تلاش‌های ورزشکاران از سوی مسئولان عاملی مهم و مؤثر بر مهاجرت ورزشکاران از کشور عراق است. یکی از راه‌های مقابله با مهاجرت ورزشکاران نخبه بهبود وضعیت اقتصادی جامعه است؛ لذا از طریق توسعه اقتصادی در جامعه عراق می‌تواند وضعیت مالی باشگاه‌های ورزشی و ورزشکاران را توسعه دهند که این عامل می‌تواند در جلوگیری از مهاجرت ورزشکاران نخبه تاثیر گذار باشد. نتایج این بخش با نتایج تحقیقات رشیدی (۲۰۲۲)، اسمیت و همکاران (۲۰۲۰) و لنارتو و چیچیز و سیوک (۲۰۲۱) که به عوامل اقتصادی به عنوان عاملی مؤثر بر مهاجرت نخبگان ورزشی اشاره داشتند، همراستا است (۱۲، ۱۵، ۱۸). به‌طور کلی یکی از مشکلات اساسی که منجر به مهاجرت نخبگان ورزشی می‌شود، تعریف نشدن صحیح جایگاه اجتماعی ورزشکاران و عدم شناخت ورزشکاران نخبه به افراد جامعه است؛ لذا یکی از راه‌هایی که می‌تواند باعث محبوبیت ورزشکاران در بین افراد جامعه شود، شناخت صحیح آنان و رعایت جایگاه اجتماعی آن‌ها در بین افراد جامعه است که در کشور عراق خیلی به آن توجه نمی‌شود و همین امر موجب سرخوردگی ورزشکاران نخبه شده است. ورزشکاران در کشورهای دیگر شأن و منزلت اجتماعی مخصوص به خود را دارند که در کشور عراق جایگاه اجتماعی ورزشکاران و قهرمانان به‌درستی تعریف نشده و در بعضی موارد دیده شده که به رغم قهرمانی و افتخار آفرینی برای کشور، برای آحاد جامعه ناشناخته هستند؛ لذا به‌کارگیری راهبردی مناسب برای حضور ورزشکاران نخبه در بخش‌های مختلف جامعه و حضور در عرصه‌های ملی و بین‌المللی می‌تواند به عنوان عاملی مهم برای جلوگیری از مهاجرت نخبگان ورزشی تلقی شود. نتایج این بخش با نتایج تحقیقات حسینی و همکاران (۲۰۲۰)، باقرزاده و شریعتی فیض‌آبادی (۲۰۲۰)، گارت^۱ و همکاران (۲۰۲۰) و آنگروچه^۲ و اسمیت (۲۰۲۰) که به عوامل اجتماعی به عنوان یک عامل مهم در مهاجرت ورزشکاران اشاره کردند، همراستا است (۲، ۱۹، ۲۰، ۲۱).

از دیگر عوامل مهاجرت نخبگان ورزشی کشور عراق می‌توان به مشکلات فرهنگی در جامعه اشاره کرد. این عوامل شامل انتقادهای غیر سازنده و عدم آشنایی با توسعه ورزش نخبه است که در ادامه به بررسی و ارائه راهکارهای مقابله با این چالش‌ها پرداخته می‌شود. یکی از مهمترین مشکلات در بخش عوامل فرهنگی تأثیر منفی رسانه‌ها بر روی ورزشکاران است. رسانه‌ها به عنوان یکی از عوامل تاثیرگذار بر افراد جامعه می‌بایست با پوشش مناسب از مسابقات ورزشکاران و شناخت درست آنان به افراد جامعه باعث توسعه ورزش حرفه‌ای در بین افراد جامعه شوند و همچنین از تخریب و انتقادهای تند بر علیه ورزشکاران نخبه پرهیز کنند (۲۲). عدم پوشش رسانه‌ای در ورزش زنان به خصوص در کشور عراق باعث عدم شناخت جنبه‌های مختلف این حیطه و نبود آگاهی از فواید آن برای بانوان شده است که نتیجه این امر عدم مشارکت زنان در فعالیت‌های مختلف ورزشی است؛ بنابراین می‌توان گفت که ضعف رسانه‌ها در ریشه‌یابی و آسیب‌شناسی ورزشکاران و عدم ایجاد آگاهی برای مسئولان در جهت رفع این مشکلات می‌تواند بر روحیه ورزشکاران بسیار تاثیرگذار باشد. از سویی دیگر سواد رسانه‌ای پایین در میان اهالی ورزش و بازیچه قرار دادن ورزشکار عاملی برای به حاشیه راندن ایشان است. ایجاد حاشیه برای ورزشکار باعث می‌شود که از تمرینات اصلی و حرفه‌ای خود دور بماند و از مسیر قهرمانی فاصله بگیرد؛ لذا می‌بایست با برنامه‌ریزی مناسب و شناخت مشکلات ورزشکاران از جانب مسئولان و مدیران در جهت برطرف کردن آن‌ها گام‌های اساسی برداشته شود. نتایج این بخش با نتایج تحقیقات رشیدی (۲۰۲۲)، بزرگ‌زاد و همکاران (۲۰۲۰)، روخو^۳ و همکاران (۲۰۲۱) که به کمبود توجه رسانه‌ها به نتایج ورزشکاران و مدال‌های کسب شده توسط آنان اشاره داشت، همراستا می‌باشد (۱۲، ۱۶، ۱۷).

یکی دیگر از عوامل مؤثر بر مهاجرت نخبگان ورزشی کشور عراق سیستم سیاسی ناکارآمد است که خود شامل دخالت سیاست در ورزش و عدم توجه به نظرات ورزشکاران می‌شود که در ادامه به بررسی و ارائه راهکارهای کاربردی برای مقابله با این چالش‌ها پرداخته می‌شود. از عوامل مهم سیاسی تاثیرگذار بر مهاجرت نخبگان ورزشی سیاست‌گذاری‌های غلط در ورزش نخبگان و قرار نداشتن ورزش در راهبردهای اصلی است. با توجه به نقش آشکار مدیریت و برنامه‌ریزی بلندمدت و استراتژیک در توسعه و پیشرفت هر جامعه، محققان بسیاری این امر

1. Garrett
2. Ungruhe and Schmidt
3. Rojo

را مورد توجه قرار داده‌اند. در بین کشورهای آسیایی به ویژه کشور عراق، برنامه‌ریزی بلند مدت برای سمت و سو دادن به ورزش این مناطق، مخصوصا ورزش نخبه و قهرمانی وجود ندارد. همین مسئله باعث شده‌است که کارها به صورت سلیقه‌ای و بدون هدف مشخصی انجام شود و با توجه به بی‌ثباتی مدیریتی که در ورزش این کشور وجود دارد، یک مسیر مشخص برای ادامه راه مدیران وجود ندارد که این مورد باعث ایجاد مشکلات اساسی در پرورش ورزشکاران نخبه و حرفه‌ای این مناطق شده‌است؛ بنابراین برای مقابله با این مشکلات می‌بایست با بهبود روابط سیاسی کارآمد با سایر کشورها در جهت رسیدن به ثبات سیاسی گام برداشت و با سیاست‌های حرفه‌ای گام‌های اساسی در جهت حفظ ورزشکاران نخبه برداشت. نتایج این تحقیق با نتایج پژوهش‌های حسینی و همکاران (۲۰۲۰)، باقری و همکاران (۲۰۱۹)، باقرزاده و شریعتی فیض‌آبادی (۲۰۲۰) و لی (۲۰۱۸) که به عوامل سیاسی از جمله تبعیض جنسیتی و وجود سیاست در ورزش اشاره کردند، همراستا است (۲، ۱۰، ۱۹، ۲۳).

یکی دیگر از چالش‌های مهم مهاجرت نخبگان ورزشی کشور عراق ضعف در سیستم مدیریتی است که خود شامل عملی نشدن وعده‌های مدیران و مسئولان و عدم شایسته‌گزینی در سطوح بالا است که در ادامه به بررسی و ارائه راهکارهای مقابله با این چالش‌ها پرداخته شده‌است. با افزایش جهانی شدن و حرفه‌ای شدن بین رشته‌های ورزشی، ورزشکاران به‌طور فزاینده‌ای مهاجرت می‌کنند تا کار پیدا کنند و به این ترتیب، رشد و پیشرفت ورزشی و غیر ورزشی آن‌ها در کشورهای مختلفی شکل گرفته و رقم‌زده می‌شود (۲۴). از مهمترین مشکلات در حوزه عوامل مدیریتی بحث کمبود مربی متخصص و عدم حمایت مسئولان از ورزشکاران است. مربی باید از دانش و مهارت فوق‌العاده‌ای برخوردار باشد تا بتواند ورزشکاران ماهری نیز تربیت کند؛ همچنین، مسئولان و مدیران نیز باید دارای تجربه و تخصص در حوزه‌های مختلف ورزشی باشند تا به خوبی و درستی فعالیت‌های باشگاه و نیازهای ورزشکاران را بشناسند که در کشور عراق خیلی به این موضوع اهمیت داده نشده‌است. در رابطه با عوامل مدیریتی تأثیرگذار بر مهاجرت ورزشکاران نخبه، می‌توان به این نکات اشاره کرد که بی‌توجهی مدیران به شرایط ورزشکاران عاملی مهم و پررنگ برای مهاجرت ورزشکاران به حساب می‌آید. عدم توجه مسئولان ورزشی کشور نسبت به ورزشکاران مستعد ملی پوش تا جایی ادامه داشته است که بسیاری از ورزشکاران عراقی ناچار به تغییر تابعیت شده و هم اکنون برای تیم‌های ملی سایر کشورها افتخارآفرینی می‌کنند. لذا رشد، پرورش و حفظ قهرمانان به‌عنوان سرمایه‌های ملی باید سرلوحه برنامه‌های مدیریتی ورزش کشور عراق باشد. نتایج این تحقیق با نتایج پژوهش‌های حسینی و همکاران (۲۰۲۰)، باقری و همکاران (۲۰۱۹)، رشیدی (۲۰۲۲) و گارت و همکاران (۲۰۲۰) که به عوامل مدیریتی از جمله نبود نیروی متخصص و عدم حضور افراد شایسته در ورزش اشاره کردند، همراستا است (۲، ۱۰، ۱۲، ۲۰).

و در نهایت آخرین چالش مهم مهاجرت نخبگان ورزشی کشور عراق عوامل روانشناختی است که خود شامل ناامیدی نسبت به آینده ورزش قهرمانی و بروز مشکلات روانی است. در ادامه به بررسی و ارائه راهکارهای مقابله با این چالش‌ها پرداخته شده است. نخبگان ورزشی از سرمایه‌های هر کشور محسوب می‌شوند که پیشرفت‌هایی در زمینه‌های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی برای آن جامعه را رقم می‌زنند (۱۰). پدیده مهاجرت و اخذ تابعیت مضاعف توسط ورزشکاران، چالش‌هایی را برای کشور به‌وجود می‌آورد که از جمله آن‌ها می‌توان به خروج سرمایه‌های انسانی، تضعیف وضعیت و جایگاه ورزش کشور در عرصه بین‌المللی، تضعیف سرمایه ژنتیکی ورزش کشور، خدشه‌دار کردن چهره ورزش به عنوان نمادی از فرهنگ کشور اشاره کرد. یکی دیگر از محورهای مهم و اثرگذار بر مهاجرت ورزشکاران نخبه در بعد عوامل روانشناختی، ناامیدی نسبت به آینده، نادیده گرفتن زحمات آنان و نگرانی و یأس پس از دوران قهرمانی است. مسئولان و مدیران می‌بایست با برنامه‌ریزی درست از ورزشکاران حمایت کرده و آن‌ها را برای کسب مدال تشویق نمایند. عامل دیگر کمبود متخصص روانشناس ورزشی برای رسیدگی به مسائل روحی و روانی ورزشکار در دوران کوران آماده‌سازی و مسابقات است. چرا که با توجه به بار روانی سنگینی که ورزشکار در دوران قهرمانی متحمل می‌شود، این نیاز احساس می‌شود تا یک روانشناس ورزشی کنار تیم حضور داشته باشد و این مشکلات را برطرف سازد؛ بنابراین روانشناسان ورزشی در پی یافتن اطلاعات مفید و با ارزش در رابطه با بهبود سطح فعالیت‌های ورزشی افراد در هر دو جنبه ورزش‌های انفرادی و تیمی می‌باشند. عدم توجه به عوامل روانشناختی در ورزشکاران حرفه‌ای می‌تواند عاملی

مهم در عدم موفقیت آن‌ها در میادین بین‌المللی باشد که باید توجه ویژه‌ای به آن شود. نتایج این بخش با نتایج تحقیقات حسینی و همکاران (۲۰۲۰)، باقری و همکاران (۲۰۱۹) و مارکس^۱ و همکاران (۲۰۲۱) همراستا است (۲، ۱۰، ۱۴).

در ادامه به بررسی پیامدهای مهاجرت نخبگان ورزشی کشور عراق پرداخته می‌شود. اولین عامل از پیامدهای مهاجرت نخبگان ورزشی کشور عراق عامل افت ورزش است که خود به دو بخش تضعیف وضعیت ورزش قهرمانی و کاهش کیفی و کمی ورزشکاران تقسیم می‌شود که در ادامه به بررسی آن‌ها پرداخته می‌شود. یکی از پیامدهای مهاجرت نخبگان ورزشی تضعیف قدرت ورزش ملی است. چرا که با مهاجرت نخبگان ورزشی و قهرمانان این حوزه، ورزش جامعه دچار ضعف در جنبه‌های مختلف شده و با چالشی جدی رو به‌رو می‌شود. از این‌رو به دلیل حضور ورزشکاران نخبه کشور عراق در عرصه‌های مختلف ورزش ملی و بین‌المللی، مهاجرت آن‌ها ورزش ملی را نیز تحت تاثیر پیامدهای منفی خود قرار می‌هد. نبود نخبگان می‌تواند تاثیرات منفی زیادی از جمله خدشه‌دار شدن محبوبیت و مقبولیت ورزشکاران، عدم توسعه ورزش قهرمانی، ضعف در مدال‌آوری و از بین بردن حس شادی و نشاط را بر روی توسعه ورزش به‌جای بگذارد؛ بنابراین باید تدبیری برای جلوگیری از این مهاجرت‌ها اندیشید و با آینده‌نگری و مدیریت استعدادها به نحو شایسته‌تری، نسل‌های بعد را تربیت و مدیریت کرد. به‌علاوه، سال‌ها سرمایه‌گذاری کشور در ورزش‌های پایه و مدال‌آور بدون کمترین ارزش افزوده برای نظام حکمرانی و مردم از کشور خارج می‌شوند که این امر منجر به افت کمی و کیفی سایر ورزشکاران در مسیر قهرمانی می‌شود و باشگاه‌های ورزشی را با رکود مواجه می‌سازد؛ بنابراین داشتن یک برنامه مناسب برای جلوگیری از مهاجرت نخبگان ورزشی کشور عراق می‌تواند در زمینه رشد و توسعه ورزش نخبه و قهرمانی این کشور تاثیرگذار باشد. نتایج این بخش با یافته‌های رشیدی (۲۰۲۲) و روخو و همکاران (۲۰۲۱) همراستا است (۱۶، ۱۲).

یکی دیگر از پیامدهای مهم مهاجرت نخبگان ورزشی کشور عراق عامل فرهنگی - اجتماعی است که در ادامه به بررسی آن پرداخته می‌شود. یکی از مهمترین پیامدهای فرهنگی - اجتماعی مهاجرت نخبگان ورزشی کشور عراق نبود الگوی ورزشی مناسب برای ورزشکاران پایه است. با مهاجرت نخبگان ورزشی، کشور عراق با کمبود ورزشکاران حرفه‌ای و نخبه مواجه می‌شود. یکی از دلایل شرکت افراد جامعه و ورزشکاران غیر حرفه‌ای در ورزش و باشگاه‌های ورزشی وجود نخبگان ورزشی برای الگوبرداری و استفاده از تجربیات آن‌ها است؛ لذا نبود این نخبگان می‌تواند ورزشکاران دیگر را ناامید کند و باعث عدم حضور آنان در باشگاه‌های ورزشی شود. از این‌رو، مدیران و مسئولان کشور عراق می‌بایست با فراهم سازی شرایط و گسترش امکانات ورزشی و ایجاد باشگاه‌های متنوع شرایط را برای ماندن نخبگان در کشور محیا سازند و از ظرفیت‌های موجود نهایت استفاده را ببرند؛ لذا وجود نخبگان ورزشی برای هر جامعه‌ای یک ویژگی مثبت و یک شاخص بسیار مهم برای رشد و توسعه ورزش است. از این‌رو کشور عراق نیز باید با راهبردهای مناسب گام‌های اساسی در جهت حفظ و نگهداری این نخبگان بردارد و از این طریق ورزش کشور را در مسیر رشد و توسعه قرار دهد. نتایج این بخش با یافته‌های باقری و همکاران (۲۰۱۹)، بزرگ‌زاد و همکاران (۲۰۲۰)، آنگروچه و اشमित (۲۰۲۰)، وریسی و پرناگالو^۲ (۲۰۲۰) و درخشان (۲۰۲۳) که به عوامل فرهنگی و اجتماعی اشاره داشتند، همراستا می‌باشد (۱۰، ۱۷، ۲۱، ۲۵، ۲۶).

در نهایت آخرین و یکی از مهمترین پیامدهای مهاجرت نخبگان ورزشی کشور عراق عامل اقتصادی - سیاسی است که در ادامه به بررسی آن پرداخته می‌شود. یکی از مهمترین پیامدهای مهاجرت نخبگان ورزشی کشور عراق القای ناکارآمدی نظام سیاسی و مدیریتی و تضعیف آن است؛ لذا از دست دادن نخبگان ورزشی برای یک جامعه به منزله ضعف در سیستم مدیریتی و سیاسی آن کشور است. این امر نشان می‌دهد که این جامعه از لحاظ امنیتی برای ورزشکاران جای مناسبی نبوده و منجر به احساس ناامنی از سوی دیگران می‌شود؛ لذا توسعه اصولی مرحله شناخت و توسعه استعداد موجب تولید ورزشکاران نخبه و توانا در سطح بالا می‌شود. بسیاری از ورزشکاران که توانایی پیشرفت به سطوح بالا را دارند از رسیدن به آن باز می‌مانند. تنها در تعداد اندکی از رشته‌های ورزشی، ورزشکاران می‌توانند برای مخارج زندگی درآمد کافی داشته باشند؛ بنابراین سیستم حمایت مالی برای ورزشکاران به منظور تأمین مخارج زندگی و حمایت برنامه‌ها برای

1. Marques
2. Torrisi and Pernagallo

دستیابی به خدمات مورد نیاز و کمک به آن‌ها جهت دستیابی به توان بالقوه‌شان بسیار ضروری است؛ لذا مدیران و مسئولان کشور عراق می‌بایست برای جلوگیری از مهاجرت نخبگان ورزش راهکاری ببینند؛ چرا که مهاجرت نخبگان تأثیرات منفی بسیار زیادی برای آن جامعه و مخصوصاً ورزش آن خواهد داشت. نتایج این بخش با یافته‌های حسینی و همکاران (۲۰۲۰)، لنارتووچیز و سیوک (۲۰۲۱) و آتو و هالند (۲۰۲۴) همراستا است (۲، ۱۵).

در پایان بر اساس نتایج این پژوهش، پیشنهاد می‌شود با مدنظر قراردادن چالش‌های شناسایی شده مسئولین و مدیران مربوطه در جهت افزایش درآمد مالی ورزشکاران نخبه و همچنین کمک به اشتغال‌زایی آن‌ها در این زمینه اقدامات جدی به عمل آورند؛ همچنین پیشنهاد می‌شود که مسئولان برای نگهداری نخبگان ورزشی می‌بایست امکانات رفاهی، امنیت شغلی، احترام به شأن و منزلت و جایگاه اجتماعی در مورد مربیان و ورزشکاران را تقویت کنند. در نهایت به مسئولین کشور عراق پیشنهاد می‌شود در راستای بهبود وضعیت ورزش نخبه در کشور عراق و همچنین حفظ و نگهداری نخبگان راهبردهای مهمی را در دستور کار قرار دهند و با برنامه‌ریزی مناسب و برآورده کردن نیازهای ورزشکاران و استفاده کردن از نقطه نظرات آن‌ها شرایط را برای ماندن و حضور آنان در کشور محیا سازند.

ملاحظات اخلاقی: این مقاله برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد است و کلیه اصول اخلاقی در نظر گرفته شده است.

حامی مالی: این مطالعه از سازمان‌های تأمین مالی در بخش‌های عمومی، تجاری یا غیرانتفاعی کمک مالی دریافت نکرد.

مشارکت نویسندگان: تمامی نویسندگان این مقاله از مرحله اجرای پژوهش تا نگارش مقاله مشارکت فعال داشته‌اند.

تعارض منافع: این کار پژوهشی تضاد منافع نداشت.

تشکر و قدردانی: از تمامی اساتیدی که نویسندگان را در قضاوت و تصحیح این مقاله یاری کردند، بسیار سپاسگزاریم.

منابع

1. Mohamadi Askarabadi M, Eydi H, Abbasi H. Thematic Analysis of Factors Affecting the Development of Iran's Sport Economy. *Sport Management and Development*. 2020;9(4):20-35. doi: 10.22124/jsmd.2020.4113 **[In Persian]**
2. hosseini z, Honari H, ghafouri f. Modelling the Factors Affecting the Sport Migration of Iranian Elite Athletes. *Organizational Behavior Management in Sport Studies*. 2020;7(1):95-109. doi: 10.30473/fmss.2020.52095.2104 **[In Persian]**
3. Kozatek A, Uzhvenko K, Duchnova L, Radchenko L, Krol I, Ulan A, et al. Sustainable development and the Olympic Movement. *Journal of Physical Education and Sport (JPES)*. 2020;20(57):407-3. DOI:10.7752/jpes.2020.s1057
4. Scott DS. The confidence delusion: A sociological exploration of participants' confidence in sport-for-development. *International Review for the Sociology of Sport*. 2020;55(4):383-98. DOI:10.1177/1012690218814536
5. Korkmaz S. Transfer of Sport Heritage in the Formation of a Sustainable Sport Culture. *Journal of Educational Issues*. 2019;5(2):220-8. DOI:10.5296/jei.v5i2.15883
6. Shabani A, Moradi S. The Study of the Parameters Affecting the Public Environmental of Championship. *New Trends in Sport Management*. 2019;23(6):63072. <http://ntsmj.issma.ir/article-1-1042> **[In Persian]**
7. Aziziani M, Mahmoudi A, Mehri S, HEMATIAFIF a. Identifying the Challenges Facing Elite Athletes in Selected Individual Sports (A Phenomenological Approach). *Sport Management Studies*. 2022;13(70):329-61. <https://doi.org/10.22089/smjr.2021.9911.3282> **[In Persian]**
8. Jantan EF, M. A. and Seyfi, A. Investigating the Factors Affecting Immigration from Developed and Developing Countries to the United States. *Two Social Science Quarterly*. 2015;12(1):30-1. <https://doi.org/10.22067/jss.v12i1.18743>
9. Guo S, Zhao H. Fuzzy best-worst multi-criteria decision-making method and its applications. *Knowledge-based systems*. 2017;121:23-31. <https://doi.org/10.1016/j.knosys.2017.01.010>

10. Bagheri H, Ghavam sefat M, Hasli G. Identifying and Prioritizing Factors Affecting Immigration of Elite athletes in Iran. *Human Resource Management in Sports*. 2019;6(2):257-76. <https://doi.org/10.22044/shm.2019.7698.1858> **[In Persian]**
11. Fuchs PX, Doupona M, Varga K, Bon M, Cortis C, Fusco A, et al. Multi-national perceptions on challenges, opportunities, and support structures for Dual Career migrations in European student-athletes. *PLoS One*. 2021;16(6):e0253333. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0253333>
12. Rashidi MM. Knowing multiple variables affecting the country's elite migration. *Entrepreneurship index*. 2022;6(20):38-9. doi. 10.22034/jpai.2024.2026397.1343 **[In Persian]**
13. Shariat Nejad A, Sourì E, Saedi A. Identifying Antecedent and Posteriori of Human Capital Flight in Sports. *Human Resource Management in Sports*. 2022;9(2):433-56. <https://doi.org/10.22044/shm.2022.11298.2399> **[In Persian]**
14. Marques RFR, Barker-Ruchti N, Schubring A, Marchi Júnior W, Menezes RP, Nunomura M. Moving away: intra-national migration experiences of Brazilian men elite futsal players during youth. *International Review for the Sociology of Sport*. 2022;57(6):940-59. <https://doi.org/10.1177/10126902211045676>
15. Lenartowicz M, Ciok A. Motives of labour migrations of foreign elite athletes to Polish table tennis clubs. *Physical Culture and Sport Studies and Research*. 2021;93(1):11-23. DOI:10.2478/pcssr-2021-0027
16. Rojo JR, Malagutti JPM, Canan F, Hirata E, Starepravo FA. Welcome to Brazil: An analysis of the migration of foreign players to Brazilian basketball. *Journal of Anthropology of Sport and Physical Education*. 2021;5(2):3-7. DOI:10.26773/jaspe.210401
17. Bozorg Zad S, Kazemi Pour S, Ali Mohseni R. Investigation of Socio-Economic Factors Affecting Elite Tendency to Emigrate Abroad. *Strategic Studies on Youth and Sports*. 2020;19(48):297-322. **[In Persian]**
18. Smith E, Saladino C, Brown WE. Brain Drain in the Mountain West. *Economic Development & Workforce*. 2020;14-1. https://digitalscholarship.unlv.edu/bmw_lincy_econdev/11
19. Bagherzade F, Shariati M. Pathology of immigration behaviour of Iranian athletes; Qualitative approach based on pull-push theory. *New approaches in sports management*. 2021;8(31):159_39. http://ntsmj.issma.ir/article_1_1554 **[In Persian]**
20. Garrett S, Vickers E, Fletcher D, Taylor G. Sport migration from the UK to the US: The student-athlete experience. *Journal for the Study of Sports and Athletes in Education*. 2020;14(1):19-40. DOI:10.1080/19357397.2020.1736487
21. Ungruhe C, Schmidt MB. Why are East African players absent in European football? Localizing African football migration along structural constraints, colonial legacies and voluntary immobility. *Journal of Sport and Social Issues*. 2020;44(5):397-420. DOI:10.1177/0193723520919820
22. Ryba TV, Stambulova NB, Ronkainen NJ. The work of cultural transition: An emerging model. *Frontiers in psychology*. 2016;7:186949. doi: 10.3389/fpsyg.2016.00427
23. Lee H-K. Reflections on South Korean Immigration Studies and the Interrelationship Between Immigration and Social Transformation. *Journal of Intercultural Studies*. 2018;39(2):145-62. DOI: 10.1080/07256868.2018.1446668
24. Agergaard S, Ryba TV. Migration and career transitions in professional sports: Transnational athletic careers in a psychological and sociological perspective. *Sociology of sport journal*. 2014;31(2):228-47. DOI:10.1123/ssj.2013-0031
25. Torrisi B, Pernagallo G. Investigating the relationship between job satisfaction and academic brain drain: the Italian case. *Scientometrics*. 2020;124(2):925-52. DOI: 10.1007/s11192-020-03509-2
26. Derakhshan Shahrabad, H., Yazdanparast, A., Khashi, Z. Emigration Pattern among Medical and Non-medical Iranian Elite and Its Associated Factors: A Review of Literature. *Medical Education Bulletin*, 2023; 4(2): 687-701. DOI: 10.22034/meb.2023.403848.1077 **[In Persian]**
27. Au, K. C., Holland-Smith, D. The transforming journey of Hong Kong Elites athletes and coaches migrating to the United Kingdom via the British National (Overseas) visa scheme. *Sport in Society*, 2024; 27(4), 613–638. <https://doi.org/10.1080/17430437.2023.2300421>

